

22. 2018 MEB Ortaöğretim Müzik Öğretim Programında Yer Alan Türk Müziği İçeriklerinin Uygulanabilirliğine Yönelik Öğretmen Görüşleri¹

Emre İLHAN² & Türker EROL³

APA: İlhan, E. & Erol, T. (2024). 2018 MEB Ortaöğretim Müzik Öğretim Programında Yer Alan Türk Müziği İçeriklerinin Uygulanabilirliğine Yönelik Öğretmen Görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (43), 435-460. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14058888>

Öz

Bu çalışma, Erzincan ilinde görev yapan tüm ortaöğretim müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda, 2018 yılında güncellenmiş ve mevcut olarak kullanılan ortaöğretim müzik öğretim programının Türk müziği içeriklerinin uygulanabilirliğini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubunda 2023-2024 eğitim öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Erzincan ilinde ortaöğretim kurumlarında görev yapan 9 müzik öğretmenin görüşlerine yer verilmiştir. Çalışmada yöntem olarak nitel araştırma yöntemi kullanılmış, verileri toplama aracı olarak ise araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu katılımcılara uygulanmıştır. Katılımcılara halihazırda kullanılan öğretim programı ve bu programda yer alan Türk müziği içerikleriyle ilgili 17 soru sorulmuş, sorular alt problemlere göre sınıflandırılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılarak frekans ve yüzde değerleri verilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda; öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin yetersiz olduğu ve Türk müziğine ilgi göstermedikleri, müzik öğretmenlerinin Türk müziği konusundaki bilgilerinin yetersiz olduğu ve Türk müziği kazanımlarını anlatırken zorluk yaşadıkları, müzik dersinin tüm sınıflarda işlenmemesinin programın uygulanmasında sorunlar yarattığı ve Türk müziği kazanımlarını uygularken fiziki ortam ile materyallerin yetersiz olduğuna dair sonuçlara ulaşılmıştır. Öğretmenlerin görüşme sorularına vermiş olduğu cevaplardan yola çıkarak, ortaöğretim programının Türk müziği içeriklerinin uygulanabilir olmadığı tespit edilmiştir.

¹ **Beyan (Tez/ Bildiri):** Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. Bu makale Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Bilim Dalında çalışılan "2018 MEB Ortaöğretim Müzik Öğretim Programında Yer Alan Türk Müziği İçeriklerinin Uygulanabilirliğine Yönelik Öğretmen Görüşleri (Erzincan İli Örneği)" isimli yüksek lisans tezi çalışması kapsamında üretilmiştir.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Etik İzni: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Etik Komisyonu tarafından 29.04.2024 tarihli, E-50704946-100-420951 sayılı kararlar etik izni verilmiştir.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Turnitin, Oran: 9

Etik Şikayeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 12.08.2024-**Kabul Tarihi:** 20.12.2024-**Yayın Tarihi:** 21.12.2024; **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.14058888>

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme

² YL Öğrencisi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi ABD, Müzik Eğitimi Bilim Dalı (Sivas, Türkiye) / Sivas, Cumhuriyet University, Institute of Education Sciences, Department of Fine Arts Education, Department of Music Education (Sivas, Türkiye), **eposta:** ilhanemre88@gmail.com, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0009-0009-2772-6470> **ROR ID:** <https://ror.org/04f81fm77>, **ISNI:** 0000 0001 2259 4311, **Crossref Funder ID:** 501100002966

³ Doç. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Öğretmenliği ABD (Sivas, Türkiye) / Sivas, Cumhuriyet University, Faculty of Education, Department of Fine Arts Education, Department of Music Teaching, (Sivas, Türkiye), **eposta:** terol@cumhuriyet.edu.tr, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0001-9746-8934> **ROR ID:** <https://ror.org/04f81fm77>, **ISNI:** 0000 0001 2259 4311, **Crossref Funder ID:** 501100002966

Anahtar kelimeler: Müzik öğretim programı, Öğretmen görüşü, Türk müziği, Kazanım.

Teacher Opinions on The Applicability of Turkish Music Contents in The 2018 MEB Secondary Education Music Course Curriculum⁴

Abstract

This study aims to evaluate the applicability of the Turkish music content within the updated and currently used secondary education music curriculum of 2018, based on the opinions of secondary education music teachers working in Erzincan province. The study group includes the opinions of 9 music teachers from secondary education institutions in Erzincan province, affiliated with the Ministry of National Education, during the 2023-2024 academic year. The study was designed using qualitative research methods. A semi-structured interview form, created by the researcher, was used as the data collection tool and administered to the participants. A total of 17 questions related to the currently used curriculum and the Turkish music content within this program were asked to the participants. The questions were categorized according to sub-problems. Content analysis was used to analyze the data, and frequency and percentage values were provided. Based on the obtained data, it was determined that the preparedness levels of students were insufficient, students showed no interest in Turkish music, music teachers' knowledge of Turkish music was inadequate, music teachers faced difficulties in explaining the Turkish music achievements included in the program, the fact that music lessons are not taught in every class created problems in implementing the program, and physical environment and materials were inadequate when applying the achievements. Based on the responses of the teachers to the interview questions, it was concluded that the Turkish music content in the current secondary education curriculum is not applicable.

Keywords: Music curriculum, teacher opinion, Turkish music, lesson achievements.

⁴ **Statement (Thesis / Paper):** It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography. This article was produced within the scope of the master's thesis titled "Teachers' Views on the Applicability of Turkish Music Contents in the 2018 MEB Secondary Education Music Curriculum (Erzincan Province Example)", which was studied at the Music Education Department of Sivas Cumhuriyet University, Institute of Educational Sciences.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Ethics Statement: Ethical permission was granted by Sivas Cumhuriyet University Ethics Commission with the decision dated 29.04.2024 and numbered E-50704946-100-420951.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received - Turnitin, Rate: 9

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, **Article Registration Date:** 12.08.2024-**Acceptance Date:** 20.12.2024-**Publication Date:** 21.12.2024; **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.14058888>

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

1.Giriş

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın sınırlılıkları ve araştırma varsayımlarına yer verilmiştir.

Toplumdan topluma farklı özellikler barındırmasına rağmen, seslerin belirli kurallar çerçevesinde oluşturulduktan sonra bireyin duygu ve düşüncelerini ifade edebilen, içerisinde bilimselliği de barındıran sanat dalına müzik denir. Başka bir ifadeyle: “Müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri sesler ve ses kaynaklarının katkısıyla, belli olguları, belli amaç ve yöntemlerle, belli bir güzellik anlayışıyla ifade eden bir bütündür” (Say, 2005:358).

Türk müziği Farabi'den günümüze kadar süregelen Türklerin yaşamış olduğu coğrafyalarda belli bir ses sistemi olan ve kendine özgü bir stili bulunan musikiyi anlatmaktadır (Tura, 1988:31).

Eğitim, bireyin davranışlarının kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik bir değişim meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1972). Bireyin müzikal davranışlar edinme süreci, müzik eğitimi olarak tanımlanmaktadır. Bir eğitim sürecinde verimli, planlı, kaliteli ve izlenebilir sonuçlar elde edebilmek için öğretim planlarının olması gerekmektedir. Bu sebeple ülkemizde müzik eğitimi veren kurumlarda müzik öğretim planları kullanılmaktadır. Bireylere müzikal davranışların kazandırılması için müzik öğretim planlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Ülkemizde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda uygulanan müzik eğitiminde ortak bir müzik kültürü oluşturmak için Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanmış olan müzik öğretim programları kullanılmaktadır (Kırcıoğlu, 2011:6).

Ortaöğretim müzik dersi programları incelendiğinde Cumhuriyet döneminden itibaren pek çok değişikliğe uğradığı görülmektedir. Bu program son olarak 2018 yılında güncellenmiştir. Öğretim programındaki değişikliklerin başarıya ulaşabilmesi için programı uygulayıcı rolündeki öğretmenlerin bu değişiklikleri anlaması, kabul etmesi ve bu programı dersin işleyişinde kullanmaları gerekir (Kalin, J. & Zuljan, M.V. 2007). Ülkemizde yeni öğretim programlarının uygulanması sürecinde yaşanan sorunlar incelendiğinde programın öğrenci ve öğretmene getirmiş olduğu yeni görevlerin yeteri derecede anlaşılmadığı gözlemlenmiştir (Bıkmaz, 2006:101).

Bu çalışmada 2018 yılında güncellenen ortaöğretim müzik öğretim programının Türk müziği içerikleri incelenmiş olup, programda yer alan Türk müziği ile alakalı kazanım ve içeriklerin uygulanabilirliği görüşme yöntemi kullanılarak tespit edilmiştir. Elde edilen verilerden yola çıkarak Ortaöğretim Müzik Öğretim Programında var olma ihtimali bulunan eksiklikler, sınıf düzeyi olarak Türk müziği ile alakalı olan kazanımlar ve bu kazanımların uygulanabilirliği hakkında yorum ve eleştiriler yapılmış ve programda yer alan Türk müziği içeriklerinin öğretim sürecindeki etkisi tespit edilmiştir.

1.1. Problem durumu

Araştırmanın problemi “Ortaöğretimde görev yapan müzik öğretmenlerinin 2018 yılında güncellenen müzik dersi öğretim programının Türk müziği içeriklerinin uygulanabilirliğine yönelik görüşleri nelerdir?” olarak tanımlanmıştır.

1.1.1. Araştırmanın alt problemleri

Öğretmenlerin, 2018 Müzik Öğretim Programı hakkındaki görüşleri nelerdir?

Öğretmenlerin, 2018 Müzik Öğretim Programında yer alan Türk müziği içerikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?

Öğretmenlerin, 2018 Müzik Öğretim Programının Türk müziği konusunda öngördüğü yeterliliğe sahip olma durumları ile ilgili görüşleri nelerdir?

Öğrencilerin, 2018 Müzik Öğretim Programındaki Türk müziği konularının gerektirdiği hazır bulunuşluğa sahip olma durumu ile ilgili görüşleri nelerdir?

Öğrencilerin 2018 Müzik Öğretim Programındaki Türk müziği içeriklerine karşı ilgi, istek ve tutumları nasıldır?

2018 Müzik Öğretim Programındaki Türk müziği kazanımlarını uygularken derslik ve materyal yeterliliği durumu nasıldır?

1.2. Araştırmanın amacı ve önemi

Bu araştırmanın amacı 2018 yılında güncellenen ortaöğretim müzik dersi programının içeriğinde yer alan 9.10.11. ve 12. sınıftaki Türk müziği ile alakalı olan kazanım ve içeriklerin belirlenip, öğretmen görüşleri alınarak uygulanabilirliğini tespit etmektir. Araştırmanın sonucunda elde edilen verilerle güncel olarak kullanılan ortaöğretim müzik öğretim programındaki Türk müziği içeriklerinin güçlü ve zayıf yönlerini ortaya çıkarmak hedeflenmektedir.

Araştırmada 2018 yılında güncellenen ortaöğretim müzik dersi öğretim programındaki Türk müziği içeriklerindeki değişikliklerin uygulamasında karşılaşılan sorunların tespit edilerek bununla ilgili araştırma yapma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bundan dolayı yapılan literatür taramasında 2018 ortaöğretim müzik dersi öğretim programının Türk müziği içeriklerinin uygulanabilirliğinin değerlendirilmesine ilişkin herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Güncellenen bir öğretim programında yapılan değişikliklerin uygulayıcısı olan öğretmenlerin görüşlerinin bilinmesi programının güçlü ve zayıf yönlerini belirlemede önem arz etmektedir. Bu çalışma, müzik öğretim programının daha işlevsel hale getirilmesine katkı sağlayabileceği düşüncesiyle yapılmıştır. Bundan dolayı literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca çalışmada elde edilen verilerin bundan sonra yapılabilecek olan benzer çalışmalara katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

1.3. Araştırma sınırlılıkları

Bu araştırma 2023-2024 eğitim öğretim yılında Erzincan ilinde ortaöğretimde görev yapan kadrolu müzik öğretmenlerinin görüşleri ile, 2018 Müzik öğretim programında yer alan Türk müziği içerikleri ve bu içerikler ile bağlantılı olan görüşme soruları ile sınırlıdır.

1.4. Araştırma varsayımları

Bu araştırmada izlenen yöntemin araştırmanın amacı ve konusuna uygun olduğu, veri toplama araçlarının güvenilir ve yeterli olduğu, Erzincan ilinde görev yapan müzik öğretmenlerinin evreni temsil ettiği, görüşüne başvurulmuş müzik öğretmenlerinin görüşme sorularına vermiş olduğu cevapların gerçeği yansıttığı varsayılmaktadır.

2.Kuramsal bilgiler ve ilgili araştırmalar

Bu bölümde araştırma ile alakalı olarak tanımlar, açıklamalar ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Eğitim ve öğretim

Eğitim bireylerin doğumundan başlayarak yaşamı boyunca sürekli devam eden bir kavramdır (Çeçen, 2019). İnsanların eğitimi yaşamı boyunca devam ettiği için, eğitimi tanımlarken ayrıntılı bir şekilde tanımlamak gerekir (Çeçen, 2019). Eğitim kavramı formal ve informal eğitim olarak tanımlanabilir.

Formal eğitim; bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak, istendik bir değişim meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1972). Bir eğitimin formal olabilmesi için belli bir sürecin sonunda davranış değişikliği olması, bireyin kendi yaşantısı yoluyla gerçekteşmesi, eğitim yoluyla istendik davranışlar geliştirmesi ve eğitimin kasıtlı ve planlı olması gerekir (Erden, 2011:14). Bu davranış değişiklikleri yaşam içerisinde herhangi bir amaç ve planlı olmadan gelişigüzel olarak kültürlenme yoluyla gerçekteşiyorsa bu da informal eğitim olarak tanımlanabilir (Görgen, 2012:5). Ancak formal eğitim ile informal eğitimi kesin sınırlarla belirgin bir şekilde birbirinden ayırmamak gerekir. Bireyin eğitimi rastlantısal bir yapıdan planlı bir yapıya doğru ilerliyorsa bu eğitimin formelleştiğinin göstergesidir (Erden,2011:15).

Öğretim ise okullarda yapılan planlı, kontrollü ve örgütlenmiş öğretme faaliyetlerinin tümüne denir. Öğretim sürecinde yapılacak etkinliklerin tümü önceden planlanıp bu plan çerçevesinde yürütüldüğünden dolayı öğretim profesyonel bir iştir (Erden,2011:19).

2.1. Eğitim ve öğretim programı

Eğitim programı bireyde istenen yönde davranış değişikliği oluşturmak amacıyla yapılacak olan etkinliklerin tümünü belirten planlardır (Erden,2011:19). Formal eğitimin bir programa dayalı olarak dizayn edilmesi bu eğitimin amaca ulaşabilmesini sağladığından dolayı, alan gözetmeksizin planlanan eğitimlerin, eğitim öğretim planlarının olması gerekir (Çeçen,2019).

Eğitim programının kapsamında bulunan öğretim programı ise; belirlenmiş bir sistemin içerisindeki bilgilerin tasarlanmasıyla oluşmaktadır (Varış,1996:14). Öğretim programı, bireyin okulda ya da okulun dışında kazandırılması planlanan etkinliklerin tümüdür (Demirel 2011: 6). Başka bir ifadeyle öğretim programı, çoğunlukla çeşitli bilgi kaynaklarından oluşan, bazı okullarda ise genellikle beceri ve uygulamaya yönelik bilgilerin ön planda olduğu eğitim programının amacına yönelik uygulanan planlanmış programdır (Küçükahmet,2005).

2.2. Müzik ve Türk müziği

Müzik, bireyin duğu ve düşüncelerini ses aracılığıyla, belirlenen amaç ve yöntemleri kullanarak hoş bir anlayışla ifade eden bir sanattır (Say, 2005:358). Başka bir ifadeyle müzik; seslerin ahenkli olarak birleştirilmesiyle meydana getirilen fonetik bir sanat dalıdır (Çeçen,2019:7). Tarih boyunca bireyin kendisini anlatma yollarından biri olan müzik; kültür ve sanat dallarının vazgeçilmez bir unsurudur (Çeçen, 2019:7).

Türk müziği Türklerin işitsel, kinestetik, analitik zekâ, yetenek ve becerileri ile kendi toplumu içerisinde yüzyıllardır geniş bir alanda, temas ettiği farklı topluluklarla etkileşim yoluyla oluşturduğu kendine has

musikisi olarak tanımlanmaktadır (Çeçen, 2019:11). Başka bir ifadeyle Türk müziği; Farabi'den günümüze kadar süregelen Türklerin yaşamış olduğu coğrafyalarda belli bir ses sistemi olan ve kendine özgü bir stili bulunan musikidir (Tura, 1988:31).

2.5. Müzik eğitimi, öğretimi ve müzik öğretim programları

Müzik eğitimi; çocukluk çağından itibaren bireylere müzik alanı ile ilgili belli davranışlar kazandırarak davranış ve becerileri geliştirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Say,2005:536).

Müzik öğretimi; öğrenciyi çevresindeki unsurlarla bağlantı kurmasını sağlayarak davranışlarında müzikle ilgili olarak istenilen değişimi ortaya çıkarma sürecidir (Uçan 1997:62).

Müzik eğitimini belli bir plan ve yöntem kullanarak amaca yönelik uygulayabilmek için öğretim planlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Öğretim planları, öğretim ve öğrenim süreçlerinin planlı, verimli ve daha etkili olması bakımından önem arz etmektedir. Müzik öğretimi sürecini uygulayacak olan eğitmenin rehberi, amacına yönelik ve tasarısı olan müzik öğretim planlarıdır (Çeçen, 2019:8).

Ortaöğretim müzik programları incelendiğinde Cumhuriyet döneminden itibaren pek çok değişikliğe uğradığı görülmektedir. Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı son olarak 2018 yılında güncellenmiştir. Güncellenen bu programda öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenme yoluyla müziği sevmesi, müzikten haz almalarının sağlanması, müzik eğitimi yoluyla kendilerini ve çevrelerini tanımaları ve estetik bakış açılarının oluşturulmasında Müzik Dersi Öğretim Programının önemli bir yer tuttuğundan bahsedilmektedir (MEB 2018:12). Ayrıca programda öğrencilerin millî ve manevî değerlerini benimsemiş, evrensel değerlere saygılı, kendi müzik kültürünü ve dünya müzik kültürlerini tanıyan, müzik teknolojisini kullanabilen, estetik bakış açısına sahip, özgüven sahibi bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır (MEB, 2018:12). Bu bakımdan programda Türk müziği ve kültürüne yönelik kazanım ve etkinliklere yer verilmiştir.

2.7. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, araştırma konularına göre yapılan çalışmaların literatürde benzer ve farklı özellikleri bulunan makale ve tez çalışmaları mevcuttur.

Güven, A.K. ve Çelenk, K. (2020), "*Müzik Öğretmenleri Görüşleri Doğrultusunda 2018 Müzik Dersi Öğretim Programı 8. Sınıf Kazanımları üzerine Bir Değerlendirme*" adlı makale çalışmasında, öğretmen görüşleri alınarak 2018 müzik öğretim programında yer alan 8. sınıf kazanımları anket soruları haline getirilerek kazanımların hedeflerine ulaşma durumunu tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma 2020 yılında ülkemizin 7 bölgesinde görev yapan 413 müzik öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada müzik öğrenme alanlarından "Müziksel Algı ve Bilgilenme" ve "Müziksel Yaratıcılık" alanlarının uygulanabilir olmadığı "Dinleme ve Söyleme" ve "Müzik Kültürü" alanlarının ise kısmen uygulanabilir olduğu sonuçlarına varılmıştır. Ayrıca Türk müziği eserlerinin seslendirilmesi, makamsal yapı, Türk topluluklarının müzik kültürü ve Türk müziği biçimleri konularının uygulanabilir olmadığı tespit edilmiştir.

Başka bir çalışmada ise Zaman, Ç. ve Şen, Ü.S. (2019) "*Ortaokul Müzik Dersi Programında Yer Alan Makamsal Kazanımların Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*" adlı makale çalışmasında, ortaokul müzik dersi öğretim programında yer alan makamsal kazanımların öğretmen görüşüne göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma 2018-2019 eğitim öğretim yılında Afyonkarahisar'a bağlı

ortaokullarda görev yapan 30 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Uygulanan görüşme formu sonucunda, ortaokulda görev yapan müzik öğretmenlerinin makamlara ait bilgilerinin yetersiz olduğu, makam konularını öğrencilere aktarmakta sorunlar yaşadıkları, öğrencilerin makamlar konusunda zorlandıkları, lisans eğitiminde bireysel enstrümanı Türk müziği enstrümanı olan müzik öğretmenlerinin makam konularında problem yaşamadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca görüşmeye katılan öğretmenlerin makamlar konusunda programın işlevsel olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir.

Koca, Ş. (2013) “Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi” adlı makale çalışmasında, nitel ve nicel araştırma yöntemleri kullanılarak ortaöğretim müzik dersi öğretim programının müzik öğretmenlerinin bakış açılarıyla değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma 2011 yılında mersin ilinde görev yapan 50 müzik öğretmeniyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öğretim programının fazla ayrıntılı olması, öğretmen kılavuz kitabının olmaması, kazanımların öğrenci seviyelerinin üstünde olması, ölçme ve değerlendirme formlarının uygulanabilir olmaması gibi sonuçlar elde edilmiştir.

Başka bir çalışmada ise Köroğlu, G. (2013), “İlköğretim İkinci Kademedeki Görev Yapan Müzik Dersi Öğretmenlerinin 2006 Müzik Dersi Öğretim Programı ile İlgili Görüşleri ve Karşılaştıkları Sorunlar” adlı tez çalışmasında, ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan müzik öğretmenlerinin bağlam, girdi, süreç ve ürün program değerlendirme modeli kullanılarak 2006 müzik öğretim programına yönelik görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma 2014 yılında Antalya ili merkez ilçelerinde ilköğretim ikinci kademedeki görev yapan 14 müzik öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada temel bilgiler konusunda programın yetersiz olduğu, kazanımlarda yer alan konuların öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığı, öğretmenlerin donanım eksikliği yaşadığı, ders süresinin yetersiz olduğu, kazanımlara yönelik etkinliklerin yeterli olduğu ve programda öğrencilerin ilgisini çeken bilgi ve şarkılara yer verilmediği tespit edilmiştir.

Varış, Y.A. ve Cesur D. (2012), “Ortaöğretim Müzik Dersinin İşlevselliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri” adlı makale çalışmasında, nitel araştırma deseni kullanılarak ortaöğretim kurumlarındaki müzik dersinin işlevselliğinin öğretmen görüşlerine dayalı düşünceleri ve karşılaşılan problemlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma 2012 yılında Samsun ilinin merkez ilçeleri olan Atakum, İlkadım ve Canik ilçelerinde görev yapan 21 öğretmenden tesadüfi olarak seçilen 11 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmada müzik ders saatinin, fiziki ortam ve donanımın yetersiz olduğu, öğrencilerde alt yapı eksikliğinin olduğunu, öğrencilerin müzik dersine yönelik olumsuz tutum geliştirdikleri, genel olarak programın uygulanabilir olmadığı gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Arıcı, İ. (2011), “2006 İlköğretim Müzik Programının Uzman ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirmesi” adlı doktora tezi çalışmasında, genel tarama modeli kullanılarak 2006 İlköğretim Müzik Öğretim Programının uygulanabilir olup olmadığını amaçlanmıştır. Araştırma 2011 yılında İstanbul iline bağlı ilköğretim kurumlarında görev yapan 131 öğretmen ve 3 uzman ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşme formu sonucunda öğretmenlerin öğretim programı hakkında genellikle olumlu görüşlerinin olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca programın uygulama yeterliklerinin olumsuz yönde olduğu, öğrencilerin hazır bulunuşluk durumunun ve fiziki ortam ile araç gereç yeterliliklerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

İncelenen çalışmalar doğrultusunda, ortaöğretim müzik dersi öğretim programında Türk müziği ile ilgili kazanımlar ve içerikler detaylı bir şekilde analiz edilmiş ve bu içeriklerin uygulanabilir olup olmadığı sınımlanmıştır. Bundan yola çıkarak literatüre Ortaöğretim Müzik Eğitim Programının Türk müziği

içeriklerinin uygulanabilirliği hakkında katkılar sunulabilecektir. Bu çalışma, ortaöğretim müzik dersi öğretim programındaki Türk müziği içeriklerinin uygulanabilirliğinin öğretmen görüşleriyle incelenmesi bakımından yapılan diğer çalışmalardan farklılık göstermektedir.

3. Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama süreci ve verilerin analizinde kullanılan yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın deseni

Bir araştırmada verilerin toplandıktan sonra elde edilen bilgilerin araştırma probleminin çözümüne katkı sunması gerekir (Çeçen, 2019:19). Araştırmacılar genellikle araştırma konusuyla bağlantılı olan araştırmaları inceler, literatürü gözden geçirir ve araştırmasına gerekli olan bilgileri eklerler (Kıral,2020:3).

Nitel araştırma yöntemlerinde; gözlem, görüşme vb. veri toplama tekniklerini kullanarak, daha önceden belirlenmiş olan konu, durum ya da olay incelenir (Köroğlu,2013:27). Görüşme; bireyin duygu, düşünce, tutum, tecrübe ve şikayetlerinin anlaşılabilmesi için etkili olan bir tekniktir (Sevecan ve Çilingiroğlu, 2007). Görüşme tekniği yoluyla araştırılan konu hakkında bireyin deneyimleri, tutumları, düşünceleri, niyetleri, yorumları, zihinsel algıları ve tepkileri gibi gözlenemeyen bilgilere ulaşılması beklenir (Karataş, 2017).

Çalışmamızda 2018 yılında güncellenen ve günümüzde de uygulanan ortaöğretim müzik dersi öğretim programına yönelik, 9.10.11. ve 12. sınıftaki Türk müziği içeriklerinin uygulanabilir olup olmadığının tespiti için nitel araştırma deseni ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Verilerin analizi için içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Görüşme sonunda elde edilen veriler dört aşamada analiz edilmiştir. Bu aşamalar verilerin kodlanması, kodlanan verilerin temalarının belirlenmesi, kodların ve temaların düzenlenmesi ve bulguların tanımlanıp yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimsek, 2013,228).

Bu çalışmanın problem ve alt problem cümlelerinden yola çıkarak görüşme formu hazırlanmış ve öğretmenlere uygulanmıştır. Çalışmadaki amaç, müzik öğretim programında yer alan Türk müziği içeriklerinin uygulanabilir olup olmadığını belirlemektir.

3.2. Çalışma grubu

Araştırmanın evrenini Türkiye’de MEB’e bağlı ortaöğretim kurumlarında çalışan müzik öğretmenleri oluşturacaktır. Evrenden yola çıkarak örneklemimizi ise Erzincan ilinde 2023-2024 eğitim-öğretim yılında MEB’e bağlı ortaöğretim kurumlarında görev yapan 9 müzik öğretmeni oluşturacaktır.

Tablo 1. Demografik Bilgiler

Cinsiyet	Kişi sayısı (f)	Yüzde %
Kadın	1	11,11
Erkek	8	88,88
Yaş		
20-30	1	11,11
31-40	5	55,55

40+	3	33,33
Mezun olunan okul		
Eğitim fakóltesi	7	77,77
Devlet konservatuarı	2	22,22
Mesleki kıdem		
1-10 yıl	3	33,33
11-20 yıl	5	55,55
21 ve üzeri	1	11,11
Eğitim durumları		
Lisans	9	100
Yüksek lisans	0	0
Doktora	0	0
Kariyer basamağı		
Öğretmen	2	22,22
Uzman öğretmen	7	77,77
Baş öğretmen	0	0

3.3. Veri toplama süreci

Bilgi kaynağına ulaşıp belirgin sonuçlar ortaya koymak için; nitel araştırma yöntemlerinden olan görüşme tekniği çoğu araştırmacı tarafından önemli bir yöntem olarak kabul edilmektedir. Bu araştırmada kullanılan bilgi kaynakları M.E.B Öğretim Programlarını İzleme ve Değerlendirme Sisteminin internet sitesinde yayınlanan Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programında yer alan Türk müziği ile alakalı kazanımlar incelendikten sonra bu kazanımların öğretim sürecinde uygulanabilirliğini ölçen 6 demografik bilgi ve başlık altında kategorize edilmiş 17 açık uçlu sorulardan hazırlanmış ‘‘Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu’’ ile oluşturulmuştur. Öğretim programı incelemesi araştırmalarında genellikle öğretmen görüşlerine yer verilip görüşme tekniği kullanıldığı için bu tekniğin uygun olduğu tespit edilmiştir. Görüşme formunun geçerli ve güvenilir olabilmesi için görüşme soruları soru havuzu oluşturulduktan sonra uzman görüşüne sunulup, gerekli dönütler alındıktan sonra araştırma konusuna en uygun olan görüşme soruları oluşturulmuştur. Görüşmeye katılacak olan öğretmenlerden 2 öğretmene ön görüşme formu uygulandıktan sonra görüşme formunun araştırmaya uygun olduğu belirlenip diğer öğretmenlere de görüşme formları uygulanmıştır. Yüz yüze yapılan görüşmelerde verileri toplama sürecinin verimli olması için görüşmeler öğretmenlerden izin alındıktan sonra ses kaydına alınıp önemli olan kısımlarında ise notlar alınmıştır. Görüşme yapılan öğretmenin kişisel bilgileri gizli tutulup, öğretmenler kodlama şeklinde oluşturulmuştur. Çalışmada görüşme yapılan öğretmenler Ö1, Ö2, Ö3... şeklinde numaralandırma yöntemiyle belirtilmiştir. Görüşmeler öğretmenlerin ders saatleri dışında müsaitlik durumuna göre belirlenmiştir. Görüşmeler 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Erzincan ilindeki ortaöğretim kurumlarında görev yapan müzik öğretmenleriyle yüz yüze olarak gerçekleştirilmiştir ve yaklaşık olarak 45 dakika sürmüştür.

3.4. Verilerin analizi

Görüşme tekniğinin kullanılmasındaki amaç, bu tekniğin var olan bir programın uygulanabilir olup olmadığını somut bir şekilde ortaya çıkarmasıdır. Görüşme tekniğini kullanarak araştırmada seçilen bir

kazanım teması hakkında uzman görüşü alınarak programın eksik yönleri ortaya çıkarılabilecektir. Verilerin analizi için "kategorisel analiz" türündeki içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi yöntemi kullanılarak nitel çözümleme verileriyle elde edilen bulguların sonucunda veriler yorumlanıp tablo haline getirilmiştir. Araştırmacı tarafından oluşturulan görüşme formundaki sorulara SPSS Statistics 21 programında Cronbach Alpha güvenilirlik testi uygulanmış ve analiz edilmiştir. Görüşme formundaki soruların güvenilirlik katsayısı 0,654 olduğu ve testin oldukça güvenilir olduğu görülmüştür.

4. Bulgular ve yorum

Bu bölümde araştırmada kullanılan görüşme formundan elde edilen cevaplara yönelik olarak bulgu ve yorumlardan bahsedilecektir.

4.1. Araştırmanın birinci alt problemine yönelik bulgular

Tablo 2. Müzik Öğretmenlerinin Güncellenen Ortaöğretim Programı Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Programın güncel halini beğenmedim	5	55,5
Programın güncel halini beğendim ancak kazanımların sadeleştirilmesi gerekir	4	44,4
Programın güncel halini beğendim	-	-
Toplam	9	100

Tablo 2'nin incelenmesi sonucunda, müzik öğretmenlerine 2018 yılında güncellenen ortaöğretim müzik öğretim programı hakkındaki düşünceleri sorulmuş olup, öğretmenlerin %55,6'sının (5 kişi) güncellenen öğretim programını beğenmediği, %44,4'ünün (4 kişi) programı beğendiği ancak bazı nedenlerden ötürü kazanımların sadeleştirilmesi gerektiğini düşündüğü ve güncellenen öğretim programını tamamen beğenen öğretmen bulunmadığı görülmüştür. Programın sadeleştirilmesi gerektiğini düşünen öğretmenlerin gerekçeleri "öğrenci hazır bulunuşluğunun yetersiz oluşu", "kazanımların öğrenci seviyelerine uygun olmaması", "programın enstrüman eğitimini içermemesi", "Türk müziği konularında öğretmen yeterliliklerinin az oluşu", "kazanımların soyut konulardan oluşması", "ders sayısının yetersiz oluşu", "öğrencilerin dikkati çekmeyen kazanımların olması" olarak tespit edilmiştir.

Örnek verecek olursak; öğrenci hazır bulunuşluklarının yetersiz olduğunu düşünen Ö1, "2018 yılında ortaöğretim müzik öğretim programında yapılan güncelleme ile Türk müziğinin müfredat içerisinde daha fazla yer alması beklentimiz karşılanmış oldu. Ancak yapılan bu güncellemede müzik derslerinde hazır bulunuşluk seviyesinin göz önünde bulundurulmadığını düşünüyorum. Programın güncellenmesi olumlu bir karardı fakat uygulanabilirliği konusunda ciddi problemlerinin olduğunu düşünüyorum" şeklinde görüşünü belirtirken, kazanımların soyut konulardan oluştuğunu düşünen Ö2 ise, "Kazanımların azaltılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü genellikle soyut konuların olduğu bir alan olan müzik dersinde içeriklerin çok fazla olduğunu ve uygulanabilir olduğunu düşünmüyorum. Kazanımlar anlatılsa bile öğrenmenin gerçekleşmeyeceğini düşünüyorum" demiş, programın uygulanabilir olması için ders sayısının artırılması gerektiğini düşünen Ö4 ise, "2018 yılında güncellenen müzik programıyla ilgili olumlu düşüncelerim var; özellikle Türk müziği konularına daha fazla yer verilmesi gerçekten güzel oldu. Ancak Türk müziği kazanımlarının derinlemesine öğretilmesi için ders sayısının artırılmasının gerektiğini düşünüyorum" diyerek görüşlerini belirtmiştir.

Tablo 3. Müzik Öğretmenlerinin Programı Uygularken Yaşamış Olduğu Sorunlar ile İlgili Görüşleri

Görüşler	f	%
Öğrenci hazır bulunuşluğunu yetersiz olması	8	40
Müzik dersinin ortak ders olması	6	30
Öğrencilerin müzik dersine ilgi duymaması	4	20
Öğrenci ve velilerin müzik dersine karşı olumsuz tutumu	2	10
Toplam	20	100

*Görüşmeye katılan öğretmenler bu soruya birden çok cevap vermişlerdir.

Tablo 3'ün incelenmesi sonucunda, müzik öğretmenlerinin programı uygularken karşılaştıkları sorunlara dair elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin %88,88'inin (8 kişi) öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyinin yetersiz olduğunu, %66,66'sının (6 kişi) müzik dersinin ortak ders olması nedeniyle tüm sınıflarda işlenmemesinin dersin sürekliliğini olumsuz etkilediğini, %44,44'ünün (4 kişi) öğrencilerin müzik dersine ilgisiz davrandığını ve %22,22'sinin (2 kişi) öğrenci ve velilerin müziğe karşı olumsuz tutum sergilediklerini belirttikleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerinden bazıları aşağıda sıralanmıştır:

“En büyük sorun öğrencilerdeki alt yapı eksikliği yani hazır bulunuşluğunun son derece yetersiz olmasıdır. Maalesef öğrenciler ilkokul ve ortaokulda müzikle ilgili kazanımları kavramadan ortaöğretime geliyorlar. Bu durum da müzik eğitimin temelden başlamamıza sebep oluyor” Ö7,

“Öğrencilerin Türk müziğine yönelik alt yapısının olmayışı kazanımların doğru bir şekilde uygulanmamasına sebep oluyor” Ö2,

“Öğrenciler ortaöğretime geldiklerinde genellikle temel müzik bilgilerini öğrenmeden geliyorlar. Bu durumda dersin programa göre işlenmesini olumsuz olarak etkiliyor. Öğrencilere ilkokul ve ortaokul seviyesindeki temel müzik bilgilerini öğretip daha sonra Türk müziği konularına geçmeye çalıştığımızda ciddi zaman kaybı oluyor ve öğrenciler programın kazanımlarını tam olarak öğrenemiyor” Ö4,

“Ashnda en büyük sorun programı uygulayamamak. Bunun sebeplerine gelecek olursak: Öğrencilerin hazır bulunuşluklarının yetersiz oluşu, müzik dersinin ortaöğretimde seçmeli oluşu, öğrencilerin müzik dersine karşı olumsuz bir bakış açısının olması, öğrencilerin tamamen sınav odaklı olmasından dolayı müzik dersinin işine yaramayacağı düşüncesi ve bu yüzden ilgi ve isteksiz oluşları programı uygularken sorun oluşturuyor” Ö5,

“Bazı öğrenci ve velilerin müziğe karşı olumsuz bir tutum sergilemesinden dolayı öğrenciler müzik dersine katılmak istemiyor. Eğitim öğretim yılına başlarken öncelikle bu olumsuz tutumu kırmaya çalışıyorum. Bu durum da ciddi zaman kaybı yaşatıyor. Böyle olunca kazanımları yetiştirmekte zorlanıyorum” Ö8,

Tablo 4. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Ders Saatinin Yeterli Olma Durumu ile İlgili Görüşleri

Görüşler	f	%
Ders saati yetersizdir	5	55,55
Ders saati yeterlidir	4	44,44
Toplam	9	100

Tablo 4'ün incelenmesi sonucunda, müzik öğretmenlerinin %55,55'inin (5 kişi) müzik ders saatinin yetersiz olduğunu, %44,44'ünün (4 kişi) ise ders saatlerinin yeterli olduğunu ifade ettiği görülmüştür. Öğretmenlerin bu konu ile alakalı görüşlerinden bazıları aşağıda belirtilmiştir.

"Hayır, ortaöğretim kurumlarında müzik derslerinin saatlerinin artırılması gerektiğini düşünüyorum. Bu sadece ortaöğretimde değil, anasınıfından başlayarak tüm eğitim dönemlerinde müzik derslerine daha fazla zaman ayrılması ve bu derslere müzik öğretmenlerinin girmesi gerektiğini savunuyorum. Müzik eğitiminin, toplum için son derece gerekli ve önemli olduğunu düşünüyorum" Ö1,

"Çalıştığım kurum müzik alanında özel bir eğitim veren bir okul değil. Genel liselerde öğrenciler için haftada iki saat müzik dersinin yeterli olduğunu düşünüyorum. Ancak dersin seçmeli oluşu ve her sınıf kademesinde olmayışı öğrencilerin altyapısını oluşturmakta ve eğitimin sürekliliği konusunda problemler oluşturabiliyor" Ö2,

"Kesinlikle yeterli olduğunu düşünmüyorum ancak ders saatinden ziyade ortaöğretimde müzik dersinin seçmeli değil de zorunlu ders olarak tüm sınıflarda okutulması gerektiğini düşünüyorum. Toplumun çok yönlü gelişebilmesi için sanat ve spor alanlarına önem verilip bu alanların desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum" Ö3,

"Ben müzik ders saatinin artırılmasından ziyade ayrı bir ders olarak sanat tarihi dersinin de olması gerektiğini düşünüyorum. Dersin ortak ders olması sebebiyle her sınıfta olmaması ciddi sorunlar ortaya çıkarıyor. Örneğin 9. ve 10. sınıfta müzik eğitimi almayan öğrencileri tanımıyorum 11. sınıfa geldiklerinde de ciddi öğrenme eksiklikleri olduğu için temelden eğitim vermeye çalışıyorum. Öğrenciler 12. sınıfa geçtiği zaman zaten sınav odaklı oldukları için müzik dersinden uzaklaşıyorlar. Müzik dersinin ortak ders değil de tüm sınıflarda zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum" Ö6.

4.2. Araştırmanın ikinci alt problemine yönelik bulgular

Tablo 5. Müzik Öğretmenlerinin Programda Yer Alan Türk Müziği Tarihi İçerikleri Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Programdaki Türk müziği tarihi içeriklerinin yeterli olduğunu düşünmüyorum	5	55,55
Programdaki Türk müziği tarihi içeriklerinin yeterli olduğunu düşünüyorum	4	44,44
Toplam	9	100

Tablo 5'in incelenmesi sonucunda, müzik öğretmenlerinin %55,55'inin (5 kişi) programda yer alan Türk

müziği tarihi içeriklerinin yetersiz olduğunu, %44,44'ünün (4 kişi) ise bu içeriklerin yeterli olduğunu düşündüğü tespit edilmiştir. Bu konu hakkında öğretmenlerin düşüncelerinden bazıları şöyledir;

‘‘Programda yer alan Türk müziği tarihi içeriklerinde bazı kazanım eksiklikleri bulunmaktadır. Özellikle Türklerin Orta Asya kökenlerine dayanan müzik kültürünü anlatan kazanımların yetersiz olduğunu söyleyebilirim’’ Ö1,

‘‘Türk müziği tarihi içeriklerinin yeterli olduğunu düşünmüyorum. Özellikle ilk Türk devletlerinde müzik kültürünün etkisi, siyasal, askeri ve sosyal yaşamda müziğin etkisi ile alakalı olarak fazla içeriğin olmadığını gözlemledim. Bu konuların detaylandırılıp İslamiyet'ten önceki Hun, Kök Türk ve Uygur devletlerinde müziğin ne kadar önemli olduğuna dair kazanımlara yer verilmesi gerektiğini düşünüyorum’’ Ö8,

‘‘Türk müziği tarihine daha fazla yer verilmesinden memnun olduğumu belirtmek isterim. Öğretmenlik kariyerimde, güncellenen programdan önce kullandığımız programda özellikle Türk müziği tarihiyle ilgili içeriklerin yetersiz oluşu önemli bir problemdi. Türk müzik tarihi içeriklerinin artırılmasının öğrencilerin kendi kültürlerini tanuması açısından son derece önemli olduğunu düşünüyorum’’ Ö4,

‘‘Ashnda müzik tarihi konularındaki içeriklerin yeterli ve faydalı olduğunu düşünüyorum. Ancak öğrencilerin hazır bulunuşlukları çok düşük olduğu için bu içerikleri maalesef uygulayamıyorum’’ Ö7.

Tablo 6. Müzik Öğretmenlerinin Dinleme-Söyleme Öğrenme Alanlarındaki İçerikler Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Programdaki Dinleme-Söyleme öğrenme alanlarında yer alan Türk müziği içeriklerinin yeterli ve uygulanabilir olduğunu düşünüyorum	9	100
Programdaki Dinleme-Söyleme öğrenme alanlarında yer alan Türk müziği içeriklerinin yeterli ve uygulanabilir olduğunu düşünmüyorum	-	-
Toplam	9	100

Tablo 6'nın incelenmesi sonucunda, müzik öğretmenlerinin %100'ünün (9 kişi) programda yer alan Dinleme-Söyleme öğrenme alanındaki içeriklerin yeterli ve uygulanabilir olduğunu düşündüğü belirtilmiştir. Müzik öğretmenlerinin görüşlerinden bazıları şunlardır;

‘‘Ortaöğretim müzik dersi programında dinleme söyleme öğrenme alanında yer alan içeriklerin genellikle uygulanabilir olduğunu ve programın güçlü yönünün bu alan olduğunu düşünüyorum. Ancak dinleme ve söyleme alanında yer alan eserlerin daha bilindik eserlerden seçilmiş olmasının öğrencilerin ilgisini daha çok arttırabileceğini düşünüyorum’’ Ö1,

‘‘Evet dinleme ve söyleme alanındaki içeriklerin yeterli ve uygulanabilir olduğunu düşünüyorum’’ Ö6,

‘‘Programda yer alan dinleme söyleme alanlarındaki içeriklerin yeterli ve kısmen uygulanabilir olduğunu düşünüyorum’’ Ö7.

Tablo 7. Müzik Öğretmenlerinin Müziksel Algı Öğrenme Alanlarındaki İçerikler Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Programdaki Müziksel algı öğrenme alanlarında yer alan Türk müziği içeriklerinin yeterli ve uygulanabilir olduğunu düşünmüyorum	5	55,55
Programdaki Müziksel algı öğrenme alanlarında yer alan Türk müziği içeriklerinin yeterli ve uygulanabilir olduğunu düşünüyorum	4	44,44
Toplam	9	100

Tablo 7'nin incelenmesi sonucunda, müzik öğretmenlerinin %55,55'inin (5 kişi) programda yer alan Müziksel Algı öğrenme alanındaki içeriklerin yeterli ve uygulanabilir olmadığını düşündüğü, %44,44'ünün (4 kişi) ise bu içeriklerin yeterli ve uygulanabilir olduğunu ifade ettiği belirtilmiştir. Müzik öğretmenlerinin bu alanla ilgili görüşlerinden bazıları şunlardır;

"Müziksel algı konusunda Türk müziği içeriklerinin yeterli ve uygulanabilir olduğunu düşünüyorum. Türk müziği konusunda teorik olarak öğrencilerin temel konuların öğretilmesi gereken kazanımlar programda yer almaktadır" Ö2,

"Müziksel algı öğrenme alanındaki içeriklerin daha basite indirgenerek sadeleştirilmesi gerekir" Ö5,

"Müziksel algı içeriklerinin kısmen arttırılması gerektiğini düşünüyorum" Ö6,

"Programdaki müziksel algı içeriklerinin daha temel konulardan alınması gerektiğini düşünüyorum" Ö7,

"Öğrencilerin hazır bulunuşluğu yetersiz olduğu için müziksel algı kazanımlarının daha temel konulara odaklanması gerektiğini düşünüyorum" Ö9.

Tablo 8. Müzik Öğretmenlerinin Müziksel Yaratıcılık Öğrenme Alanlarındaki İçerikler Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Programdaki Müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarında yer alan Türk müziği içeriklerinin yeterli ve uygulanabilir olduğunu düşünmüyorum	9	100
Programdaki Müziksel yaratıcılık öğrenme alanlarında yer alan Türk müziği içeriklerinin yeterli ve uygulanabilir olduğunu düşünüyorum	-	-
Toplam	9	100

Tablo 8'in incelenmesi sonucunda, müzik öğretmenlerinin %100'ünün (9 kişi) programda yer alan Müziksel Algı öğrenme alanındaki içeriklerin yetersiz ve uygulanabilir olmadığını ifade ettiği görülmüştür. Müzik öğretmenlerinin bu alanla ilgili görüşlerinden bazıları şunlardır;

"Müziksel yaratıcılıkla alakalı olan kazanımların birçoğunda yazılım programlarına ve elektronik cihazlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bundan dolayı müziksel yaratıcılık ile ilgili kazanımların verimli işlenebilmesi için bakanlık tarafından gerekli elektronik cihaz ve programların okullara temin edilmesi gerekir" Ö3,

"Müzik öğretiminde müziksel yaratıcılıkla ilgili kazanımları kavrayabilmeleri için öğrencilerin nota, ritim ve armoni bilgilerinin belli bir seviyede olması gerekir. Öğrencilerin müzikle ilgili teknolojiyi

kullanma becerilerini geliştirebilmeleri için ise pratik yapabilecekleri ve donanımın bulunduğu ortamlar sağlanmalıdır. Bu sebeplerden dolayı müziksel yaratıcılıkla alakalı içeriklerin uygulanabilir olduğunu düşünmüyorum" Ö6,

"Programda yer alan müziksel yaratıcılıkla alakalı kazanımların neredeyse tamamının temel müzik bilgisi olmadan yapılmasının mümkün olmadığını düşünüyorum. Okulumuzdaki öğrencilerin büyük çoğunluğunun da ortaöğretime hazır gelmedikleri için bu kazanımların uygulanabilir olmadığını düşünüyorum" Ö8.

Tablo 9. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Kültürü Öğrenme Alanlarındaki İçerikler Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Programdaki müzik kültürü öğrenme alanlarında yer alan Türk müziği içeriklerinin yeterli ve uygulanabilir olduğunu düşünüyorum	5	55,55
Programdaki müzik kültürü öğrenme alanlarında yer alan Türk müziği içeriklerinin yeterli ve uygulanabilir olduğunu düşünmüyorum	4	44,44
Toplam	9	100

Tablo 9'un incelenmesi sonucunda, müzik öğretmenlerinin %55,55'inin (5 kişi) programda yer alan müzik kültürü öğrenme alanındaki içeriklerin yeterli ve uygulanabilir olduğunu ifade ettiği, %44,44'ünün (4 kişi) ise bu içeriklerin yetersiz ve uygulanabilir olmadığını belirttiği gözlemlenmiştir. Müzik öğretmenlerinin bu alanla ilgili görüşlerinden bazıları şunlardır;

"Türk müziği kültürünün geniş ve zengin bir geçmişi ve çeşitliliği bulunmaktadır. Bu kültürün öğretilmesinde öğrencilere müzik tarihi, makamları, usulleri, çalgıları ve önemli ozan ve bestecileri hakkında bilgiler verilmesi önemlidir. Böylece, öğrencilere müziğin sadece bir sanat dalı değil, aynı zamanda kültürel bir miras olduğu öğretilir. Güncellenen programda genellikle bu özelliklere dikkat edildiğini gözlemledim. Ben müzik kültürü ile alakalı içeriklerin uygulanabilir olduğunu düşünüyorum" Ö1,

"Programda yer alan Türk müziği içerikleri sadeleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Hazır bulunluğluk, ilgi istek ve tutumlardan dolayı bu içerikleri uygulamakta zorluklar yaşanabiliyor. Popüler müzik kültürü öğrencileri Türk müziğinden uzaklaştırdığı için Türk müziği maalesef öğrencilere pek anlam ifade etmiyor. Ayrıca Türk müziği içeriklerinin uygulanabilir olması için programda Türk müziği enstrümanlarının eğitiminin temel düzeyde alınması gerektiğini düşünüyorum" Ö3,

"Müzik kültürü alanında Türk müziği içeriklerinin yeterli olmadığını ve uygulanamayacağını düşünüyorum" Ö8.

Tablo 10. Müzik Öğretmenlerinin Türk Müziği Kazanımlarında Teorik Konuların Yerine Dinleme ve Söyleme Alanına Daha Fazla Yer Verilmesi Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Türk müziği eğitimi sırasında, teorik altyapının oluşturulmasının ardından dinleme ve söyleme alanına geçilmesi gerektiğini düşünüyorum	5	55,55
Türk müziği eğitimi sırasında, dinleme ve söyleme alanının daha yoğun bir şekilde kullanılmasının gerektiğini düşünüyorum	4	44,44

Toplam

9 100

Tablo 10'un incelenmesi sonucunda, müzik öğretmenlerinin %55,55'inin (5 kişi) Türk müziği eğitimi sırasında teorik altyapı oluşturulduktan sonra dinleme ve söyleme alanına geçilmesi gerektiğini, %44,44'ünün (4 kişi) ise fazla teorik bilgi verilmeden dinleme ve söyleme alanının daha yoğun bir şekilde kullanılması gerektiğini belirttiği görülmüştür. Müzik öğretmenlerinin bu konu hakkındaki görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

"Müzik dersinde dinleme ve söyleme üzerine odaklanmanın doğru olmadığını düşünüyorum. Bir konuyu doğru şekilde anlamak ve ifade etmek için teorik bilgilerin de öğrenilmesi gerektiğine inanıyorum. Öğrencilere, müziği sadece şarkı söyleyip geçirilen bir ders olarak algılamamaları gerektiğini, müziğin bilimsel temellerinin olduğunu bu nedenle, öğrencilerin müziği sadece şarkı söylemekle sınırlı görmemeleri ve derinlemesine öğrenmelerinin gerektiğini düşünüyorum" Ö1,

"Öğrencilerimiz müzik dersinde dinleme ve söyleme kısmından zevk alıyorlar, ancak bu pratiklerin temelinde teorik bilgi olması gerektiğini düşünüyorum. Teorik eğitim aşırı detaya inilmeden, temel seviyede ve öğrencilerin anlayabileceği bir düzeyde verilmelidir. Örneğin, bir türkü söylediklerinde bu türkünün teorik temellerini anlamaları, müziği daha derinlemesine kavramalarına yardımcı olabilir ve ileride müziğe olan ilgilerini artırabilir" Ö2,

"Öğrenciler hazır bulunuşluk anlamında yetersiz oldukları için anlatılan teorik konuları anlamlandırmada büyük problem yaşıyorlar. Bu yüzden dinleme ve söyleme alanları kullanılarak dersler daha verimli işlenebiliyor ve programda bu alana daha çok yer verilmesinin doğru olduğunu düşünüyorum" Ö3.

4.3. Araştırmanın üçüncü alt problemine yönelik bulgular

Tablo 11. Müzik Öğretmenlerinin Türk Müziği Alanındaki Yeterliliği Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Türk müziği alanında eksik yönlerim olduğunu düşünüyorum	5	55,55
Türk müziği alanında eksik yönlerim olduğunu düşünmüyorum	4	44,44
Toplam	9	100

Tablo 11'in incelenmesi sonucunda, müzik öğretmenlerinin %55,55'inin (5 kişi) Türk müziği alanında eksik yönlerinin olduğunu belirttiği, %44,44'ünün (4 kişi) ise bu alanda eksik yönlerinin olmadığını ifade ettiği tespit edilmiştir. Müzik öğretmenlerinin bu konu hakkındaki görüşlerinden bazıları şunlardır;

"Müzik öğretmeni olarak Türk müziğine büyük ilgi duyuyorum. Özellikle usuller ve makamlar konusunda bireysel araştırmalar yapıp öğrenmeye çalışıyorum. Bağlama çalmam ve Türk müziği icra etmemle birlikte hem pratikte hem de teoride bazı eksikliklerim olduğunu düşünüyorum. Örneğin, usul konusunda bazı zorluklar yaşadığımı ve Türk müziği ses sistemi hakkında anlamakta güçlük çektiğim bilgiler olduğunu düşünüyorum" Ö2,

“Kesinlikle eksik yönlerimin olduğunu düşünüyorum. Çünkü lisans eğitimimizde Türk müziği konusunda yeterli düzeyde eğitim almadığımızı düşünüyorum. Üniversite programlarında bu yönde güncellenme yapıldığını bilmekle beraber Türk müziğinin öğretimi konusunda lisans programlarında daha işlevsel bir eğitim verilmesi gerektiğini düşünüyorum” Ö4, “Ortaöğretim müfredatında yer alan konuların Türk müziği ile alakalı kısmında eksikliğimin olduğunu düşünmüyorum” Ö5,

“Ana enstrümanım Türk müziği enstrümanı olduğu için eksik yönümün olduğunu düşünmüyorum” Ö9.

Tablo 12. Müzik Öğretmenlerinin Türk Müziğini Anlatırken Zorlandığı Konular Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Türk müziğini konularını anlatırken makamlar konusunda zorlanıyorum	7	43,75
Türk müziğini konularını anlatırken usuller konusunda zorlanıyorum	6	37,50
Türk müziği konularını anlatırken Türk müziği ses sistemini anlatırken zorlanıyorum	1	6,25
Türk müziği konularını anlatırken zorlandığım herhangi bir konu yoktur	2	12,50
Toplam	16	100

*Görüşmeye katılan öğretmenler bu soruya birden çok cevap vermişlerdir.

Tablo 12'nin incelenmesi sonucunda, müzik öğretmenlerinin %77,77'sinin (7 kişi) Türk müziğinde yer alan makamlar konusunu anlatırken zorlandığı, %66,66'sının (6 kişi) Türk müziğinde yer alan usuller konusunu anlatırken zorlandığı, %11,11'inin (1 kişi) Türk müziği ses sistemini anlatırken zorlandığı, ve %22,22'sinin (2 kişi) ise Türk müziği konularını anlatırken zorlanmadığı belirtilmiştir. Müzik öğretmenlerinin bu konu hakkındaki görüşlerinden bazıları şunlardır;

“Öğrencilere makam konularını anlatırken ve Türk müziğindeki ses sistemini açıklarken zorlanıyorum. Bu konular soyut olduğu için öğrencilerin anlaması güç olabiliyor. Ayrıca, bu konuların alanı müzik olmayan öğrenciler için zorlayıcı olduğunu düşünüyorum” Ö2,

“Evet mesela makam ve usuller konusunu anlatırken gerçekten çok zorlanıyorum. Çünkü müzik yeteneği, müziksel algısı ve müziksel alt yapısı olmayan bir öğrencinin bu konuları anlayıp uygulamasının gerçekten çok zor olduğunu düşünüyorum” Ö5

“Makamlar ve usuller konusunu anlatırken gerçekten zorlanıyorum. Bildiğın ayırt edebildiğim makamlar tabi ki var ancak tam olarak bu konulara hâkim olmadığım için anlatırken zorlandığım zamanlar oluyor” Ö6,

“Türk müziği ile alakalı konularını anlatırken zorlandığım herhangi bir konu yoktur” Ö3.

Tablo 13. Müzik Öğretmenlerinin Lisans Eğitiminde Almış Olduğu Türk Müziği Eğitimi Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Lisans eğitimimde Türk müziği alanında yeteri derecede eğitim aldığımı düşünmüyorum	6	66,66

Lisans eğitimimde Türk müziği alanında yeteri derecede eğitim aldığımı düşünüyorum	3	33,33
Toplam	9	100

Tablo 13'ün incelenmesi sonucunda, müzik öğretmenlerinin %66,66'sı (6 kişi) Türk müziği alanında yeteri derecede eğitim almadığını, %33,33'ü (3 kişi) Türk müziği alanında yeteri derecede eğitim aldığını belirtmiştir. Müzik öğretmenlerinin bu konu hakkındaki görüşlerinden bazıları şunlardır;

"Türk müziği alanında yeterli derecede eğitim aldığımı düşünmüyorum. Çünkü lisans eğitimi aldığımız dönemde lisans programımızın büyük bölümü batı müziği eğitimine yönelikti" Ö5,

"Lisans eğitimimde süre olarak Türk müziği ile alakalı derslerin yetersiz olduğunu düşünüyorum" Ö8,

"Hayır kesinlikle yeterli derecede eğitim aldığımı düşünmüyorum" Ö4,

"Evet, konservatuar mezunu olduğum için Türk müziği konusunda yeteri derecede eğitim aldığımı düşünüyorum" Ö3,

"Evet, lisans eğitimimizde Türk müziğine yönelik çok yoğun olmasa da öğretmenlikte kullanabileceğim kadar eğitim aldığımı düşünüyorum" Ö7.

Tablo 14. Müzik Öğretmenlerinin Türk Müziği Alanında Hizmet İçi Eğitim Alma Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f	%
Müzik öğretmenlerinin Türk müziği alanında hizmet içi eğitime tabi tutulması gerektiğini düşünüyorum	8	88,88
Müzik öğretmenlerinin Türk müziği alanında hizmet içi eğitime tabi tutulması gerektiğini düşünmüyorum	1	11,11
Toplam	9	100

Tablo 14'ün incelenmesi sonucunda, müzik öğretmenlerinin %88,88'i (8 kişi) müzik öğretmenlerinin Türk müziği alanında hizmet içi eğitim alması gerektiğini, %11,11'i (1 kişi) müzik öğretmenlerinin Türk müziği alanında hizmet içi eğitim almasına gerek olmadığını belirtmiştir. Müzik öğretmenlerinin bu konu hakkındaki görüşlerinden bazıları şunlardır;

"Evet kesinlikle bu konuda hizmet içi eğitime tabi tutulması öğretmen yeterlikleri konusunda çok iyi sonuçlar verebilir. Öğretmenler olarak eksik yönlerimizi hizmet içi eğitimlerle desteklememiz gerektiğini düşünüyorum. Bundan dolayı şu an görev yapan mevcut müzik öğretmenlerinin Türk müziğiyle alakalı konularda bilgi eksikliklerinin olduğunu ve bu eksikliklerinde hizmet içi eğitimlerle tamamlanabileceğini düşünüyorum" Ö1,

"Kesinlikle öğretmenlerin eksik olduğu yönlerde hizmet içi eğitime tabi tutulması gerektiğini düşünüyorum. Türk müziği konusunda birçok müzik öğretmenin eksik olduğu yönlerden bir tanesi. Ancak bu konuda verilebilecek eğitimlerin de işlevsel bir şekilde olması gerektiğini düşünüyorum" Ö4,

"Müzik öğretmenleri Türk müziği konusunda hizmet içi eğitime tabi tutulmalıdır. Türk müziği anlamında donanımlı müzik öğretmenine nadir rastladım. Bu anlamda kesinlikle Türk müziğinin

temel konularının öğretmenlere kavratmanın çok önemli olduğunu düşünüyorum’’ Ö9,

‘‘Müzik öğretmenlerinin bu konuda hizmet içi eğitime katılması gerektiğini düşünmüyorum. Öğretmen olarak atanmış her müzik öğretmenin Türk müziği konularını anlatabileceğini düşünüyorum’’ Ö3.

4.4. Araştırmanın dördüncü alt problemine yönelik bulgular

Tablo 15. Müzik Öğretmenlerinin Öğrencilerin Türk Müziği konusundaki Hazır Bulunuşlukları Üzerine Görüşleri

Görüşler	f	%
Öğrencilerin Türk müziği konusunda hazır bulunuşluklarının yeterli olduğunu düşünmüyorum	9	100
Öğrencilerin Türk müziği konusunda hazır bulunuşluklarının yeterli olduğunu düşünüyorum	-	-
Toplam	9	100

Tablo 15'in incelenmesi sonucunda, müzik öğretmenlerinin %100'ünün (9 kişi) öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin yetersiz olduğunu ifade ettiği görülmektedir. Müzik öğretmenlerinin bu konudaki görüşlerinden bazıları şunlardır:

‘‘Öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyeleri çok farklı. Önceki kademelerde müziğe ilgi duyup yönlendirilen öğrencilerin dışında kalan öğrencilerin büyük çoğunluğu ortaöğretime maalesef hazırlıksız geliyor. Bu durumda ortaöğretim programını işlemekte ciddi problemler oluşturuyor’’ Ö3,

‘‘Öğrencilerin Türk müziği olarak hazır bulunuşluk seviyeleri yok denecek kadar az. Öğrencilerin ilkokuldan itibaren Türk müziği ile alakalı olarak seviyelerine uygun şekilde temellerinin oluşturulması gerektiğini düşünüyorum’’ Ö4,

‘‘Öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesi oldukça düşük. Neredeyse Türk müziği adına hiçbir şey bilmiyorlar. Nadir de olsa nota bilgisi olan öğrenciler var ancak okulun genelinin hazır bulunuşluk seviyesi yetersiz’’ Ö6.

4.5. Araştırmanın beşinci alt problemine yönelik bulgular

Tablo 16. Müzik Öğretmenlerinin Öğrencilerin Türk Müziğine Karşı İlgi, İstek ve Tutumları Üzerine Görüşleri

Görüşler	f	%
Öğrencilerin Türk müziği konularına ilgi duymadıkları, isteksiz oldukları ve olumsuz bir tutum sergilediklerini düşünüyorum	8	88,88
Öğrencilerin Türk müziği konularına ilgi duyduğu, istekli olduğu ve olumlu bir tutum sergilediğini düşünüyorum	1	11,11
Toplam	9	100

Tablo 16'nın incelenmesi sonucunda, müzik öğretmenlerinin %88,88'i (8 kişi) öğrencilerin Türk müziğine ilgi duymadıklarını, bu konuları öğrenmeye isteksiz olduklarını ve Türk müziği konularına karşı olumsuz bir tutum sergilediklerini, %11,11'i (1 kişi) ise öğrencilerin Türk müziği konularına ilgili ve istekli olduklarını belirtmişlerdir. Müzik öğretmenlerinin bu konudaki görüşlerinden bazıları aşağıda belirtilmiştir:

"Sınav sisteminin getirdiği yoğunluktan dolayı öğrenciler müzikle pek ilgilenemiyorlar. Maalesef popüler kültür ve sosyal medyanın etkisiyle Türk müziğine karşı tutumları olumsuz yönde gelişiyor. Biz de derslerimizde bu olumsuz tutumlarını olumlu yöne çevirmeye çalışıyoruz" Ö4,

"Öğrencilerin büyük bir kısmının Türk müziğine ilgisi yok. Türk halk müziğini dinleme konusunda bile ciddi sorunlar oluşuyor. Öğrenciler daha çok popüler müzikleri dinliyor ve ilgileri o yönde" Ö5,

"Toplumumuzda Türk müziği dinleyen spesifik bir dinleyicimizin olduğunu düşünüyorum. Bundan dolayı öğrencilerimiz Türk müziğini fark edemediğini düşünüyorum. Üzülerek söylüyorum ki; Gençlerimizin popüler müzik kültürünü benimsemesi çocuklarımızı öz kültürümüzden koparıyor. Bu sebeplerden ötürü okulumuzda Türk müziğine ilgi ve istek duyan öğrenci sayısı çok az sayıdadır" Ö7.

4.6. Araştırmanın altıncı alt problemine yönelik bulgular

Tablo 17. Müzik Öğretmenlerinin Derslik ve Materyal Durumları Üzerine Görüşleri

Görüşler	f	%
Programda yer alan Türk müziği kazanımlarını uygularken derslik ve materyallerin yetersiz olduğunu düşünüyorum	9	100
Programda yer alan Türk müziği kazanımlarını uygularken derslik ve materyallerin yeterli olduğunu düşünüyorum	-	-
Toplam	9	100

Tablo 17'nin incelenmesi sonucunda, müzik öğretmenlerinin %100'ünün (9 kişi) Türk müziği kazanımlarını uygularken derslik ve materyallerin yetersiz olduğunu belirttikleri görülmektedir. Müzik öğretmenlerinin bu konudaki görüşlerinden bazıları aşağıda belirtilmiştir:

"Kesinlikle yeterli olduğunu düşünmüyorum. Bence her okulda mutlaka bir müzik sınıfının olması ve müzik sınıfının içerisinde Türk müziğini anlatabileceğimiz bağlama v.b. enstrümanlarını bulunması gerekir. Bu konuda gerçekten okullarımızın yetersiz olduğunu düşünüyorum" Ö1,

"Hem derslik hem de materyal konusunda dersleri daha verimli işleyebilmek adına imkanların oldukça yetersiz olduğunu düşünüyorum. Özellikle Türk müziği enstrümanlarının okullara temin edilmesi gerektiğini düşünüyorum" Ö3,

"Maalesef Türk müziği ya da batı müziği fark etmeksizin derslik ve materyallerin yetersiz olduğunu düşünüyorum. Öğrencilerin ilgisini çekecek materyalimiz neredeyse yok denecek kadar az" Ö7,

"Kesinlikle yeterli olduğunu düşünmüyorum. Çoğu ortaöğretim kurumunda müzik sınıfı bile yok. Materyal konusunda da büyük eksikliklerin olduğunu düşünüyorum" Ö9.

Tablo 18. Müzik Öğretmenlerinin Öğretmen Kılavuz Kitabı ve Öğrenci Çalışma Kitabının Olmamasının Eğitim-Öğretim Sürecine Olan Etkisi Üzerine Görüşleri

Görüşler	f	%
Müzik dersinde öğretmen kılavuz kitabı ve öğrenci çalışma kitabının olmamasının eğitim öğretim sürecini olumsuz etkilediğini düşünüyorum	9	100
Müzik dersinde öğretmen kılavuz kitabı ve öğrenci çalışma kitabının olmamasının eğitim öğretim sürecini olumsuz etkilediğini düşünmüyorum	-	-

Toplam

9

100

Tablo 18'in incelenmesi sonucunda, müzik öğretmenlerinin %100'ünün (9 kişi) öğretmen kılavuz kitabı ve öğrenci çalışma kitabının olmamasının eğitim öğretim sürecini olumsuz yönde etkilediğini belirttikleri görülmektedir. Müzik öğretmenlerinin bu konudaki görüşlerinden bazıları aşağıda belirtilmiştir:

"Bu durum gerçekten de müzik eğitimi açısından önemli bir eksiklik olarak karşımıza çıkıyor. Öğrencilere ders kitabı sağlanmaması ve kılavuz kitapların öğretmenlere temin edilmemesi, öğretim sürecini olumsuz etkiliyor. Öğrencilerin derslerini destekleyecek materyallere erişim sağlanamaması, öğrenme sürecinde motivasyon düşüklüğüne ve etkin bir öğrenmenin gerçekleşmemesine yol açmaktadır. Bundan dolayı kılavuz kitap ve öğrenci kitaplarının olmayışı müzik dersi eğitim öğretim sürecini olumsuz yönde etkilemektedir" Ö1,

"Kesinlikle eğitim sürecini olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum. Hem öğretmen hem de öğrencilerin fiziki olarak kitaplarının olmayışı öğrencileri derse güdüleme, işlenen konuyla alakalı olarak ödevlendirme yapma, sonraki kazanımlar hakkında bilgi sahibi olma konusunda eğitim öğretim sürecini olumsuz yönde etkilemektedir" Ö2,

"Kesinlikle olumsuz etkilediğini düşünüyorum hem öğretmenin hem de öğrencinin kitabının olması gerektiğini düşünüyorum. Öğrenci çalışma kitabı olmadığı zaman öğrenciyi ödevlendiremiyor öğrenmeyi kalıcı hale dönüştüremiyoruz. Derste öğretilen konuların öğrencinin duyularına hitap etmesi gerektiğini bununla ders kitabıyla sağlanabileceğini düşünüyorum" Ö6.

5. Sonuç ve tartışma

Bu çalışmada yer alan bulgular neticesinde 2018 yılında güncellenen müzik öğretim programının genellikle uygulanabilir olmadığı düşünülmektedir. Araştırmanın alt problemleriyle ilişkili olarak görüşme sorularına verilen cevaplar doğrultusunda Erzincan ilinde görev yapan müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun halihazırda yer alan programı beğenmedikleri ve programın sadeleşmesi gerektiğini düşündükleri tespit edilmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda, görüşmeye katılan müzik öğretmenlerinin programı uygularken öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyinin yetersiz olması, müzik dersinin tüm sınıflarda işlenmemesi ve öğrencilerin müzik dersine olan ilgisizliği, fiziki ortam ve materyal eksikliği gibi sorunlar yaşandığı belirlenmiştir. Öğretmen görüşleri, öğrencilerin ilkökul ve ortaokul düzeyinde yeterli müzik bilgisi edinmeden ortaöğretime geçmelerinin müzik eğitimini olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir. Ayrıca, bazı öğrenci ve velilerin müziğe karşı olumsuz tutumlarının, dersin uygulanabilirliğini daha da zorlaştırdığı görülmektedir.

Öğretmenler öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin yetersiz olduğunu belirtmektedir. Bu durum, müzik eğitiminin etkili bir şekilde uygulanabilmesi açısından önemli bir engel teşkil etmektedir. Öğretmenlerin çoğunluğu, müziksel algı alanındaki içeriklerin sadeleştirilip daha basit ve anlaşılır hale getirilmesi ve temel konulara odaklanılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Öğretmenler, özellikle makam ve usuller konularının soyut yapısı nedeniyle öğrencilerin bu konuları anlamakta zorlandıklarını ifade etmektedirler. Ayrıca, müzik yeteneği olmayan öğrencilerin bu konuları

anlamakta güçlük çektiği vurgulanmaktadır. Öğretmenler, dinleme ve söyleme alanındaki içeriklerin genellikle uygulanabilir olduğunu belirtirken, daha bilindik eserlerin seçilmesinin öğrencilerin ilgisini arttırabileceğine dair görüşler de öne çıkmaktadır. Ayrıca öğretmenlerin çoğunluğu, müzik derslerinde sürekliliğin sağlanabilmesi için dersin zorunlu hale getirilmesi ve tüm sınıflarda sürekli olarak okutulması gerektiği görüşünü önemsemektedir.

Öğretmenlerin çoğunluğu, Türk müziği tarihine ilişkin eksiklikler olduğunu dile getirmektedir. Türk müzik tarihi içeriğinin genişletilmesinin, öğrencilerin kendi kültürlerini tanımaları açısından son derece önemli olduğunu vurgulamaktadırlar. Bu görüşler, öğrencilerin müzik eğitiminde sadece teknik bilgilerle değil, aynı zamanda Türk müziğinin köklü geçmişi ve kültürel derinliğiyle de bağ kurmalarının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Öğretmenler, Türk müziği kültürünün zenginliğine vurgu yaparak, müzik tarihinin öğretilmesinin önemini belirtmektedirler.

Öğretmenlerin görüşleri, popüler kültür ve sosyal medyanın Türk müziği üzerindeki olumsuz etkilerini vurgulamakta ve öğrencilerin müzik tercihlerinin daha çok popüler müzik yönünde şekillendiğini göstermektedir. Bu durum, öğrencilerin öz kültürlerinden uzaklaşmalarına yol açmakta ve Türk müziği konusundaki ilginin giderek azalmasına neden olmaktadır.

Öğretmenler, müzik derslerinin daha verimli işlenebilmesi için hem derslik hem de materyal eksikliklerinin giderilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Özellikle Türk müziği enstrümanlarının temin edilmemesi, öğrencilerin bu alandaki deneyimlerini olumsuz etkilemekte ve Türk müziğine olan ilgilerini azaltmaktadır. Ayrıca öğretmenlerin çoğunluğu müziksel yaratıcılık ile ilgili kazanımların, öğrencilerin müzik bilgisi ve teknolojiyi kullanma becerileri açısından yetersiz olduğunu düşünmektedir. Gerekli elektronik cihaz ve yazılımların temin edilmemesi, bu kazanımların etkin bir şekilde öğretilmesini engellemektedir.

Öğretmenler, Türk müziği konusunda yetersizlikler yaşadıklarını vurgulamaktadır. Bazı öğretmenler, lisans eğitiminde Türk müziği olarak yeterli düzeyde eğitim almadıklarını ifade ederken, bazıları bireysel çabalarıyla Türk müziği konularını öğrendiğini ifade etmektedir. Öğretmenler, özellikle lisans eğitimi aldıkları dönemde Türk müziği konusundaki derslerin yetersiz olduğunu vurgulamakta, bu durumun eğitimin kalitesini etkilediğini belirtmektedirler. Konservatuar mezunu olan öğretmenler ise bu konuda daha iyi bir eğitim aldıklarını düşünmektedir. Çoğunluk, öğretmenlerin bilgi eksikliklerini gidermek ve yeterliliklerini arttırmak amacıyla hizmet içi eğitimlerin faydalı olacağını ifade etmektedir.

Yapılan araştırma ile alakalı olarak, literatürde benzer ve farklı özellikleri bulunan çalışmalar mevcuttur. Zaman, Ç. ve Şen, Ü.S. (2019)'ün ortaokul düzeyinde müzik derslerinde yer alan Türk müziği konularının makamsal boyutunu öğretmen görüşleriyle değerlendirilmiştir. Yapılan bu çalışmada öğretmenlerin büyük çoğunluğunun güncellenen programın eski programa göre daha işlevsel olduğunu, görüşüne yer verilen öğretmenlerin büyük kısmının Türk müziği makamlarına hâkim olmadıklarını, ayrıca öğretmenlerin bu alana yönelik aldıkları eğitimin yetersiz olduğunu sonucuna varılmıştır. Çalışmamızda yer verilen öğretmenlerin görüşlerine göre ise, güncellenen programın işlevsel olmadığı, öğretmenlerin çoğunluğunun Türk müziği alanına hâkim olmadıkları ve lisans eğitimlerinde Türk müziği konularında yeterli düzeyde eğitim almadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Yaptığımız araştırma bu çalışma ile benzer özellikler taşımakla birlikte, incelenen öğretim kademesi ve programın işlevselliği bakımından farklı özellikler göstermektedir.

Başka bir çalışmada ise Arıcı, (2011)'nin 2006 yılındaki ilköğretim müzik öğretim programı hakkında

genel görüş, uygulama yeterlilikleri, öğrencilerin hazır bulunuşluk durumu, fiziki ortam ve araç gereçlerin yeterliliklerini ele alarak incelediği görülmüştür. Bu çalışmada 2006 ilköğretim müzik öğretim programının uygulanabilir olmadığı, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyelerinin yetersiz olduğu ve fiziki ortam ve materyallerin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmamızda yer alan öğretmenlerin görüşleri de 2018 yılında güncellenen ortaöğretim müzik öğretim programının da uygulanabilir olmadığı, öğrenci hazır bulunuşluklarının yetersiz olduğu ve müzik dersi fiziki ortam ve materyallerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu yönleriyle çalışmalar benzer özellikler göstermektedir. Ancak incelenen öğretim programının önceki programı kapsamı ve ilköğretim kademesindeki öğretim programının incelemesi nedeniyle farklılıklar göstermektedir.

Başka bir araştırmadan elde edilen verilerle Köroğlu,G. (2013)'nin de ilköğretim müzik dersi öğretim programının işlevselliği ve karşılaşılan sorunlar hakkında öğretmen görüşlerine yer vermiş ve benzer sonuçlara ulaştığı görülmüştür. Bu çalışmada müzik öğretim programının uygulamadaki eksikliklerinin öğrencilerin hazır bulunuşluklarının yetersiz olması, Türk müziği konularının zor olması, müzik dersliğinin ve materyallerin yeterli olmaması, programda yer alan eserlerin daha popüler eserlerden oluşmaması gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

6. Öneriler

1. Araştırmadan elde edilen sonuçlardan yola çıkarak müzik öğretim programının en önemli problemi olarak görülen hazır bulunuşluğun yetersiz olması ile ilgili olarak ilkokul ve ortaokul müzik müfredatının gözden geçirilerek, öğrencilerin temel müzik bilgilerini kazanmalarına yönelik programlar geliştirilebilir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin artırılması için, temel müzik bilgilerine yönelik destekleyici eğitim materyalleri ve ön hazırlık etkinlikleri düzenlenebilir.
2. Türk müziği tarihi içeriklerinde mevcut kazanımların gözden geçirilip özellikle Türklerin Orta Asya kökenlerine dair bilgilerin artırılması sağlanabilir. Türk müziği konularının derinlemesine işlenebilmesi için müzik derslerinin sayısı artırılabilir. Müzik eğitiminin yanında sanat tarihi gibi diğer sanat dersleri de müfredatta yer alabilir. Öğrencilerin Türk müziği ve kültürü hakkında daha fazla bilgi edinmelerini sağlamak amacıyla kültürel etkinlikler ve projeler yapılabilir.
3. Müzik dersinde yer alan kazanımlar azaltılabilir ve daha somut, uygulanabilir hedefler belirlenebilir. Müziksel algı kazanımlarının temel müzik bilgileri üzerine yoğunlaşması sağlanıp, öğrencilerin anlayabileceği düzeyde konular seçilebilir.
4. Dinleme-söyleme etkinliklerinin bir parçası olarak, müzik dinletileri ve konserler gibi kültürel etkinlikler düzenlenerek, öğrencilerin müzikle olan bağları güçlendirilebilir. Dinleme ve söyleme alanında yer alan eserlerin, öğrencilerin ilgisini çekecek bilindik eserlerle çeşitlendirilmesi sağlanabilir.
5. Müziksel yaratıcılıkla ilgili kazanımların etkili bir şekilde işlenebilmesi için okullara gerekli elektronik cihazlar ve yazılım programları temin edilebilir. Öğrencilerin müzik teknolojilerini kullanma becerilerini geliştirebilmeleri için pratik yapabilecekleri donanımlı alanlar oluşturulabilir.
6. Müzik öğretmenlerine yönelik mesleki gelişim programları düzenlenerek, müzik eğitimindeki yeniliklerden haberdar olmaları sağlanabilir. Türk müziği konularında öğretmenlerin ihtiyaçlarına yönelik hizmet içi eğitim programları geliştirilebilir. Sunulacak eğitimlerin, öğretmenlerin mevcut bilgi eksikliklerini gidermeye yönelik pratik ve etkili içeriklerle desteklenmesi sağlanabilir.

7. Türk müziği öğretimi konusunda lisans programlarında daha kapsamlı ve işlevsel eğitimler verilmesi sağlanabilir. Ortaöğretim programında yer alan içeriklerle bağlantılı olarak lisans eğitiminde Türk müziği öğretimi konusunda dersler planlanabilir.
8. Müzik dersinin, seçmeli ders olmasının getirdiği zorlukların aşılabilmesi için tüm sınıflarda zorunlu olarak okutulması sağlanabilir. Müzik dersinde sürekliliğin ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesi için öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabının fiziki olarak temin edilmesi sağlanabilir.
9. Programın enstrüman eğitimini içerecek şekilde güncellenmesi, öğrencilerin pratik beceriler kazanmalarına ve müzik dersine ilgi duymalarına katkı sağlayabilir.
10. Öğrenci ve velilerin müziğe yönelik olumsuz tutumlarını kırmak amacıyla bilinçlendirme etkinlikleri düzenlenebilir. Velilerin müzik eğitiminin önemi hakkında seminerlerin düzenlenmesi, öğrencilerin müzik derslerine yönelik tutumlarını olumlu yönde etkileyebilir.
11. Sosyal medya ve dijital platformlar üzerinden Türk müziği ile ilgili içerik ve uygulamalar oluşturularak, öğrencilerin bu müzik türüne olan ilgisi artırılabilir. Popüler müziğin etkisini azaltmak için Türk müziği ile ilgili güncel ve ilgi çekici içerikler oluşturulabilir.

Kaynakça

- Arıcı, İ. (2011). 2006 İlköğretim Müzik Programının Uzman ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Yayınlanmış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bıkmaz, F.H. (2006). Yeni İlköğretim Programları ve Öğretmenler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(1), 97-116.
- Çeçen, T. (2019). T.C. Millî Eğitim Bakanlığı İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi 2018 Öğretim Programının Türk Müziği Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Haliç Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Demirel, Ö. (2011). Kuramdan Uygulamaya Eğitimden Program Geliştirme. Ankara: Pegem Akademi.
- Erden, M. (2011). Eğitim Bilimine Giriş. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Ertürk, S. (1972). Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Görgeç, İ. (2012). Eğitimde Program Geliştirme Kavramlar Yaklaşımlar. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Güven, A.K. ve Çelenk, K. (2020). Müzik Öğretmeni Görüşleri Doğrultusunda 2018 Müzik Dersi Öğretim Programı 8. Sınıf Kazanımları Üzerine Bir Değerlendirme. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(1), 447-469.
- Kalin, J. & Zuljan, M.V. (2007). Teacher perceptions of the goals of effective school reform and their own role in it. *Educational Studies*, 33, 163-175.
- Karataş, Z. (2017, Kasım). Sosyal Bilim Araştırmalarında Paradigma Değişimi: Nitel yaklaşımın yükselişi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 68-86.
- Kıral, B. (2020, Mayıs). Nitel Bir Veri Analizi Olarak Doküman Analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Araştırma Makalesi*, 15, 170-189.
- Kırcıoğlu, H. T. (2011). İlköğretim II. Kademe Müzik Dersi Öğretim Programının Kazanımlar Boyutunun Müzik Öğretmeni Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Koca, Ş. (2013, Nisan). Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. *SE- Journal of New World Sciences Academy*, 8(2), 281-291.
- Köroğlu, N. G. (2013). İlköğretim İkinci Kademe Görev Yapan Müzik Dersi Öğretmenlerinin 2006 Müzik Dersi Öğretim Programı ile İlgili Görüşleri ve Karşılaştıkları Sorunlar. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Küçükahmet, L. (2005). Öğretimde Planlama ve Değerlendirme. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). Ortaöğretim Müzik Dersi 9-12.Sınıf Müzik Öğretim Programı. Erişim Tarihi: 19.07.2024 <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=359>
- Say, A. (2005) Müzik Sözlüğü. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2005). Müzik Ansiklopedisi (c.2 534) Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sevencan, F. ve Çilingiroğlu, N. (2007). Sağlık Alanındaki Araştırmalarda Kullanılan Niteliksel Veri Toplama Yöntemleri. *Toplum Hekimliği Bülteni*, 26(1), 1-6.
- Tura, Y. (1988). Türk Müziği'nin Meseleleri. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Uçan, A. (1997). Müzik Eğitimi, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Varış, F. (1996). Eğitimde Program Geliştirme Teoriler ve Teknikler. Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.
- Varış, Y.A. ve Cesur D. (2012, Aralık) Ortaöğretim Müzik Dersinin İşlevselliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(7), 751-768.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Zaman, Ç. ve Şen, Ü.S. (2019, Ekim) Müzik Dersi Öğretim Programında yer Alan Makamsal Kazanımların Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi*, 66, 589-605.